

Biblioteksplan för Båstads kommun 2020

1. Inledning

Alla kommuner ska enligt bibliotekslagen (2013:810) anta en biblioteksplan för sin biblioteksverksamhet. Båstads kommun har en biblioteksplan antagen av kommunfullmäktige 2012-10-14 § 214, som genom detta dokument förnyas och uppdateras. Biblioteksplanen är ett styrdokument som beskriver kommunens samlade biblioteksverksamhet. Planen beskriver bl.a. möjligheter till att tillgodose invånarnas tillgång till litteratur i olika former och kulturella upplevelser.

Biblioteksplanen omfattar både folkbibliotek och skolbibliotek i kommunen.

1.1. Bakgrund

Biblioteken växte fram under industrisamhällets utveckling, en tid som präglades av fattigdom, trångboddhet och brist på böcker. Med fria boklån kunde biblioteken bidra med att höja kunskapsnivån, öka jämlikheten och stärka demokratin. Bibliotekens uppgift i dagens kunskaps- och informationssamhälle är delvis ett annat. Med ett stort informationsflöde som är lättillgängligt för de flesta bidrar biblioteket med kunskap om källkritik och kunskap om säkra, oberoende och trovärdig information. Biblioteken bidrar också med att inspirera till lustläsning som främjar läsförmåga och ger en aktiv och stimulerande fritid. Biblioteken kan också guida i det stora utbudet av medier och information och på så sätt vara en viktig aktör i det livslånga lärandet och den demokratiska processen.

2. Biblioteksorganisationen i Båstads kommun

Båstads kommuns folk- och skolbibliotek är en del av verksamhetsområdet bildning och arbete som tillhör kommunstyrelsens ansvar.

2.2 Kommunens bibliotek

Kommunen har biblioteksverksamhet i alla tätorter, antingen integrerat folkbibliotek, meröppet folkbibliotek eller skolbibliotek. Huvudbiblioteket ligger i Båstad och är ett integrerat folk- och gymnasiebibliotek. På alla skolor finns skolbibliotek och på några orter är dessa integrerade med folkbibliotek: Förslöv, Torekov och Östra Karup (biblioteksservice). I Grevie finns ett meröppet folkbibliotek med generösa öppettider som följer närliggande butiks öppethållande. Biblioteket i Förslöv är meröppet kvällar och helger. Huvudbiblioteket, som öppnar kl. 8 varje vardag, är obemannat morgontid, men tillgängligt för alla som vill nyttja biblioteket på morgonen på egen hand. Huvudbiblioteket förbereder meröppet under kvällar och helger.

2.3 Bibliotek Familjen Helsingborg

Bibliotek Familjen Helsingborg är ett samarbete där Båstads kommun ingår tillsammans med 10 andra nordvästskånska kommuner. Samarbetet bygger på en gemensam struktur och ett gemensamt utvecklingsarbete. Genom samarbetet stärks bibliotekens möjlighet att inspirera och främja läsandet, ge tillgång till information och digitala mötesplatser. Fokus för samarbetet ligger på att ge låntagarna i samarbetskommunerna hög servicenivå och kvalitet med bl. a en gemensam katalog som ger låntagarna tillgång till alla 11 kommuners utbud av medier. Alla med ett lånekort kan därmed låna, reservera och lämna böcker på alla bibliotek inom samarbetet.

Verksamheten i Bibliotek Familjen Helsingborg utgår från det kommungemensamma arbetet i Familjen Helsingborg. Verksamhetsplan för bibliotek familjen Helsingborg gäller från 2020 tillsvidare med uppdatering årligen.

3. Biblioteksplanen och andra styrdokument

Biblioteksplanens ramar utgörs av bibliotekslagen och kommunens inriktningsmål, men också av styrdokument på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

3.1 Kommunens mål och inriktning

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2019 om nya inriktningsmål för kommunen för perioden 2020-2022. Målen omfattar nio principer som ska genomsyra Båstads kommuns verksamheter de närmsta åren.

Fokusområde Medborgaren:

Mål 1: Båstads kommun är attraktiv att leva, bo och verka i.

Mål 2: Båstads kommun är välkomnande, professionell och serviceinriktad.

Mål 3: Båstads kommun erbjuder bra och likvärdiga skolor och en trygg stimulerande miljö för barn och vuxna.

Mål 4: Båstads kommun erbjuder vård och omsorg med god kvalitet – jämlikt, tillgängligt och efter den enskildes behov.

Fokusområde Hållbar samhällsutveckling:

Mål 5: I Båstads kommun är alla med arbetsförmåga självförsörjande.

Mål 6: Båstads kommun erbjuder goda förutsättningar för entreprenörskap och har ett gott företagsklimat.

Mål 7: Båstads kommun har en rik natur- och kulturmiljö och arbetar klimatsmart för ett hållbart samhälle.

Fokusområde Medarbetaren:

Mål 8: Båstads kommun är en attraktiv och utvecklande arbetsplats.

Fokusområde Hållbar ekonomi:

Mål 9: Båstads kommun investerar för framtiden – med god ekonomisk hushållning och ett effektivt resursutnyttjande.

Biblioteksplanen utgår från dessa mål och principer.

Kommunen kommer inom kort att få en digitaliseringsstrategi och den kommer att påverka handlingsplaner för att verkställa biblioteksplanen.

3.2 Bibliotekslag

Bibliotekslagen (2013:801), 2 §, ändamålsparagrafen, beskriver bibliotekens uppdrag:

"Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla."

Biblioteken ska, enligt bibliotekslagen, prioritera:

- Barn och ungdomar
- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med annat modersmål än svenska
- Nationella minoriteter

3.3 Skollag och läroplan

Biblioteksplanen är också en skolbiblioteksplan som förhåller sig till skollagen och läroplanen.

Skollagen (2010:800), 2 kap 36 §:

Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Läroplan, reviderad 2019:

Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

3.4 Nationell biblioteksstrategi – Demokratins skattkammare

Våren 2019 överlämnade kungliga biblioteket ett förslag till ny nationell biblioteksstrategi.

I strategin framhålls bl. a. :

- Biblioteken verkar som en självständig kraft i det demokratiska samhället, en femte statsmakt, en konstitutionell pelare som balanserar andra statsmakter och utgör samhällets oberoende kunskapsbank.
- Vid en kris och krigssituation kan rykten, falska nyheter och propaganda mötas av ett biblioteksväsende som har en viktig roll för en säker, oberoende och trovärdig informationsförmedling för hela samhället som en del av civilförsvaret.
- Folkbibliotek är en central aktör för att underlätta integration och inkludering av nyanlända.
- Biblioteket är samhällets öppna rum dit alla är välkomna utan krav på motprestation.
- Biblioteken stärker litteraturen, inspirerar till läsoplevelser och ökar läs- och språkförståelse.
- Biblioteken ger invånarna möjlighet att utvecklas genom livslångt lärande och fri åsiktsbildning.

3.4 Andra styrdokument som påverkar bibliotekens verksamhet

Biblioteksplanen och verksamheten inom biblioteken förhåller sig även till andra styrdokument, framförallt av:

- Verksamhetsplan för bibliotek familjen Helsingborg
- Regional biblioteksplan 2017-2020
- Kommunens översiktsplan
- Kommunens IKT-plan
- Barnkonventionen
- Unescos folkbiblioteksmanifest och skolbiblioteksmanifest
- Agenda 2030

4. Omvärldsanalys och trendspaning

4.1 Närvärldsfaktorer

Båstads kommun befinner sig i en utvecklingsfas med stora förändringar. Kommunen är på väg att genomföra en ny skolorganisation och ett nytt äldreboende har öppnats. Förändringar i närsamhället påverkar bibliotekets verksamhet.

Båstads bibliotek används flitigt av sina besökare och totalt kom 220 051 besökare till kommunens bibliotek 2018. Det innebär 14,72 besök/invånare och är högst i Skåne och långt över riksnittet på 8,0 besök/invånare. Låntagarna i Båstad är flitiga att låna fysiska medier med 9,76 lån/invånare, vilket är långt mer än riksnittet på 8,5 lån/invånare.

Samhällets ökade digitalisering skapar visst digitalt utanförskap. Bibliotekets digitala kunskap kan bidra till att öka den digitala delaktigheten tillsammans med andra aktörer i samhället för att inkludera invånarna.

5. Strategisk plan - folkbibliotek

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. (Bibliotekslagen § 2).

5.1 Strategisk inriktning

Biblioteket speglar det samhälle det verkar i, både lokalt och i ett större perspektiv. Förändringar i omvärlden gör det nödvändigt att vara redo för förändringar.

I den här biblioteksplanen prioriteras två strategiska områden:

1. Det livslånga lärandet
2. Biblioteket som mötesplats

I det strategiska arbetet tas hänsyn till de av bibliotekslagens prioriterade grupperna: barn och unga, nationella minoriteter, personer med funktionshinder och personer med annat modersmål än svenska.

5.2 Det livslånga lärandet

Läsfrämjande

Biblioteket uppmuntrar och inspirerar till läsande i alla åldrar för personlig utveckling, folkbildning och demokrati.

Biblioteket har ett relevant och uppdaterat utbud som präglas av allsidighet och kvalitet.

Digital delaktighet

Biblioteket arbetar för att invånarna har tillräcklig digital kompetens för att klara sin vardag och ha förutsättningar att kunna aktivt delta i samhället.

5.3 Mötesplats

Biblioteket är en välkomnande mötesplats och kulturell arena för alla utan krav på motprestation.

Biblioteket verkar för det demokratiska samhället och social hållbarhet.

Biblioteket erbjuder aktiviteter och program för invånarna i alla åldrar.

Biblioteket samarbetar med civilsamhällets olika delar.

6. Strategisk plan - skolbibliotek

6.1 Strategisk inriktning

Skolbiblioteket speglar det samhälle det verkar i, både lokalt och i ett större perspektiv. Förändringar i omvärlden gör det nödvändigt att vara redo för förändringar.

I den här biblioteksplanen prioriteras ett strategiskt område för skolbibliotek: skolbibliotek i framkant.

6.2 Skolbiblioteksplan - skolbibliotek i framkant

Forskning visar att en väl fungerande skolbiblioteksverksamhet bidrar till elevernas måluppfyllelse, stärker elevernas språkutveckling och deras medie- och informationskompetens. För detta krävs ett tydligt mandat från skolledning och bibliotek med löpande samverkan mellan pedagoger och skolbibliotek samt tilldelning av relevanta resurser. Det är viktigt att det finns samsyn kring syfte, mål och arbetssätt.

Skolbiblioteksplanen är grund för en likvärdig skolbiblioteksverksamhet inom kommunens grundskolor med mål att alla elever har tillgång till ett skolbibliotek med ett uttalat pedagogiskt uppdrag avseende läs- och språkutveckling samt medie- och informationskunskap.

Det finns skolbibliotek på alla skolor i Båstads kommun. Ett utvecklingsarbete för ett modernt skolbibliotek har påbörjats och under 2020 görs en satsning för att fördela skolbiblioteksresurser mer jämlikt för alla elever på de kommunala skolorna. Målsättningen är att alla elever har lika tillgång till skolbibliotekarie och bibliotek som kan bidra till elevernas måluppfyllelse, stärka deras språkutveckling och öka elevernas medie- och informationskompetens. Målet uppnås genom samarbete mellan skolan och biblioteket.

6.3 Ansvar

Skolbiblioteken är ett gemensamt ansvar för biblioteket och skolan. Biblioteket ansvarar för personal och media, medan skolan ansvarar för att skolbibliotek har ändamålsenliga lokaler och att skolbiblioteket är en del av det pedagogiska arbetet.

Skolbiblioteket ansvarar för att stimulera eleverna till läsande genom bl.a. att erbjuda bokprat, bok-samtal, högläsning, läsförmedlande aktiviteter samt att vägleda elever i informationsökning och källkritik. Skolbiblioteket ansvarar för att introducera elever till folkbiblioteken.

Skolan ansvarar för att skolbiblioteket används som en resurs i det pedagogiska arbetet och ser till att skolbibliotekets personal deltar i skolans planering, utformning och utvärdering av verksamheten. Skolan ansvarar också för elevers behov av anpassning och särskilt stöd, oavsett om det gäller funktionsvariationer eller elever med annat modersmål än svenska. Skolan ansvarar också för att eleverna får möjlighet att introduceras till folkbiblioteken.

7. Genomförande, uppföljning och revidering

Biblioteksplanen gäller från antagande till vidare.

Biblioteksplanen följs upp årligen inom respektive verksamhets ordinarie uppföljning.

Biblioteksplanen uppdateras vid behov dock minst varje mandatperiod.